

Befejeztük a 2006-ban elkezdett X. szelvény bontását, ami egyértelműen tisztázta a belsővárban lévő katlanszerű mélyedés eredetét. A korábban elért felszint (S130) átvágtuk, alatta egy 40–50 cm vastag, kemény szürke agyagréteg volt (a Vár-hegyen nincs természetes agyag, ezt idehozták). Az agyagréteget a sziklafelszínen közel vízszintesen helyezték el. Kiderült, hogy ez lehetett a vár ciszternája, annak alját vízzáró agyaggal tapasztották ki. A vár felhagyása után a ciszterna elkezdett feltöltődni, ennek eredménye a 60 cm vastag réteg létrejötte. A 18. századi kastélyépítkezéshez kapcsolódó kőbányászás során a ciszterna oldalfalait is elkezdték letermelni. Az S130 szint lett a bányászat járósintje, ettől felfelé éles törésű a szikla (kővágás nyoma), ettől lefelé lágy törésű a szikla (a ciszterna eredeti sziklába vágott oldala). A lágy törésű szikla ívelődése alapján hozzávetőlegesen kiszerezhető a ciszterna eredeti mérete. A ciszterna falainak kibányászásával egész bányaudvart alakítottak ki, ennek É-i szélét fogtuk meg a XI. szelvény D-i végében. Ez a visszatöltődött 18. századi eredetű bányaudvar látható ma a katlanszerű mélyedésben a hegy közepén.

A tavaly a VII. szelvényben megfogott külső várfal külső oldalát is megvizsgáltuk az idén. Vastag szemetes, humuszos, törmelékes réteget bontottunk el, amelyben sok 17. sz. végi lelet volt. Ez egy várbelsőből másodlagosan kikerült réteg, amely a várfalak pusztulása után erodált a belsővárból lefelé. Alatta itt is megtaláltuk a XI. szelvényben regisztrált vöröses-barnás, faszenes réteget, benne sok 17. sz. végi szeméttel. Ennek egyelőre nem kerestük meg az alját, egy mesterséges szinten megálltunk a bontásával. A rétegződés meghatározása után az itt lévő külső várfal külső falsíkját egy 8 m széles szakaszon megtisztítottuk a humusztól és a másodlagos rétegtől.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

98. Csővár, sportpálya

(Pest megye) LT

2007 augusztusában egy magánszemély értesítette a váci múzeumot, hogy Csővár község Penc felőli végén az országút melletti partoldalban egy csomóban köveket látott. Helyszíni szemlénken kiderült, hogy a helyszín (Hrsz.: 266) a belterület DNy-i széle, a Penc–Csővár közti országút É-i oldala, az a hely, ahol 2004 nyarán benzinkút építéséhez 100–120 m hosszán, 30–60 m szélességben, 3,5–4 m mélyen levágták a domboldalt (Hrsz.: 267; a benzinkút végül nem épült meg).

A bevágás É-i oldalában valóban látszottak két helyen, közvetlenül a felszín alatt kövek, ezek azonban modern épület alapozásához tartoztak, téglák is voltak köztük. Ezenkívül az oldalban semmilyen régészeti jelenség nem mutatkozott. Bejárva a helyszínt, közvetlenül a bevágás mögötti földút felszínén csontokra lettünk figyelmesek, melyek emberi vázhoz tartoztak, a csontok között zöld színű bronztárgy részlete és apró

kelta cserepek is voltak. A sírt a K felé lejtő domboldalon lezúduló esővíz moshatta ki, a felszínre került csontokat az úton közlekedő járművek is folyamatosan roncsolták, ezért még aznap feltártuk és dokumentáltuk a sír maradványait.

Hanyatt fekvő, nyújtott váz, tájolása DK–ÉNy 290–110°. A vázból néhány borda, a bal medence kis darabja, a töredékes comb- és lábszárcsontok, valamint a jobb kézfej néhány csontja maradt meg eredeti helyzetben. Mellékletek: a jobb kar mellett korongolt, omfaloszos aljú tál alsó része. A tál mellett egy másik, kisebb edény töredékei. Az agyagos talaj miatt az edények rendkívül mállekony állapotúak, felszedéskor pici darabokra estek szét. Fél cm átmérőjű, trapéz átmetszetű, átfúratlan üvegpaszta(?) tárgy 1 cm hosszú darabkája a mellkas felső részén. Vaslánc(?) szétesett darabjai a mellkason, erősen korrodált állapotban. Az alsó lábszárak között 8 cm átmérőjű, pecsétlős-végű, rovátkolt bronz karperec két darabra törve, nyilván másodlagos helyzetben. A sír a csővári 10. sz. lelőhely kelta temetőjéhez tartozik.¹⁴

KÓVÁRI KLÁRA

99. Dabas, Fertályos-földek

(Pest megye) Á, Kö, Kk

2007. július 31. és augusztus 13. között próbafeltárást végeztünk a lelőhelyen, Dabastól ÉK-re az 5. sz. úttól É-ra, egy nagyobb kiemelkedés DK-i oldalán (Dabas 18. sz. lelőhely). A terepbejárásokkal már feltérképezett Árpád-kori és középkori telepet akartuk beazonosítani. A próbafeltárást során 4 kutatóárkot nyitottunk, amelyekben nagy sűrűségben kerültek elő a változatos formákat mutató – gödör, verem, cölöplyuk, kemence, padló – objektumok. A harmadik kutatóárkokban sorban egymás mellett, a felszínhez közel öt különálló padlószint, közöttük mintegy 40 cm széles fekete sávok – vélhetőleg döngölt falmaradványok – kerültek elő, nem eldönthető, hogy különálló házak padlóiról vagy a késő középkorra jellemző ugyanazon többosztatú ház/házak helyiségeiről van szó. Az egyik házban földbe ásott kemence maradványai voltak. Helyenként foltokban pusztult padlótöredékek mutatkoztak, amelyeket a szántás a viszonylag vékony humuszréteg miatt erősen megrongált. Összesen legalább 10 különböző padló volt azonosítható, amelyek közül kettőt átvágtunk, egyiküknél legkevesebb 3 azonosítható megújítási szinttel találtunk. A gödrök/vermek nem mutattak egységes formát, mélységük is különböző, főként méhkas alakú és hengeres vermek, gyakran egymásba ásottak, kevés leletanyaggal. Soknak a betöltése erősen hamus és átégett, paticsos volt, továbbá egy esetben földbe ásott kemence törmeléke valószínűsíthető. Az árkokkal – a magas objektumsűrűség alapján – vélhetőleg a lelőhely

¹⁴ MRT 13/2 k. 4/10 lh.